

Pontifice congregati; nec definitiones Concilio-
rum censentur completae, donec Romani Ponti-
ficiis decisio & confirmatio, veluti ultimum sigil-
lum, eis apponatur. Tunc quia Concilium totam
Ecclesiam non representat, donec capitum habeat
assensum, sine quo truncatum & acephalum est.
Tunc etiam, quia ad illum tandem referenda est
omnis fidei quæstio, pro quo Christus oravit ne
desiceret fides ejus, & cui præcipit ut confirmaret
fratres suos. Unde plura Concilia, à Romani Pon-
tificis fide & communione sejuncta, in varios sæ-
pè errores prolapsa sunt. Testis est Antiochenum II.
in quo damnatus est Athanasius; testis Mediola-
nensis, tempore Liberij; testis Ariminense, qua-
dringentorum & amplius Episcoporum tempore
Felicitatis I. ut ex Athanasio, Severo Sulpitio, &
Sozomeno constat; testis Ephesinum II. tempore
Leonis Magni, in quo Eutychiana impetas firma-
ta est; testis demum, ut alia missa faciam, Constan-
tinopolitanum tempore Gregorij II. contra sacras
imagines coactum.

2. Quapropter Sanctus Damasus ingentem
numerum Concilii Ariminensis contempsit, &
tanta illi multitudo patios Orthodoxos oppo-
suit: Neque enim (inquit in epistola ad Episcopos
Illyrici) prejudicium aliquod fieri potuit pernumerum
Arimini congregatum, quando constat Romanum
Episcopum, cuius ante omnia doceat eos expellere de-
cretum, talibus non præbuisse consensum. Et Leo Papa
epist. 51. Nulla fib̄ met de multiplicatione congrega-
tionis Concilia blandiantur, quasi refutari nequeat
quod illicite voluerit multitudine.

Hujus ramen doctrinæ duas exceptiones affe-
runt cotmuniiter Theologi & Canonista. Prima
est, si Papa in hæresim labatur; unde adversus
Marcellinum, idolorum cultorem, Concilium
coëgit Clerus Romanus. Secunda in casu schismatis,
& juris utrinque ambiguī, ut ex Concilio Con-
stantiensi notissimum est:

3. Porro Concilia generalia, legitimè congre-
gata; & approbata, numerantur huc usque decem
& octo. Primum est Nicænum 318. Episcoporum,
celebratum sub Sylvestro Papa anno 315. Constan-
tino imperante. In eo duæ potissimum controver-
siae definitæ sunt, una de celebratione Paschatis
Dominica, quæ post plenilunium æquinoxij mensis
Martij sequitur; altera de Divinitate Christi, ad-
versus hæresim Arrianam.

Secundum est Constantinopolitanum I. 150. Pa-
trum, celebratum sub Damaso anno Domini 381.
pro Divinitate Spiritus Sancti, adversus Macedo-
num, illam negantem.

Tertium est Ephesinum I. Episcoporum ducen-
torum, celebratum sub Cœlestino I. anno Domini
431. contra Nestorij hæresim, ponentis in Chri-
sto duas personas, humanam, & divinam.

Quartum est Chalcedonense 630. Episcoporum,
celebratum sub Leone I. anno Domini 451. ad-
versus hæresim Eutichetus, unam tantum in Chri-
sto, post incarnationem, naturam afferentis.

Quintum est Constantinopolitanum II. Episcoporum
165. celebratum sub Vigilio anno Domini
553. adversus tunc invalecentem Origenis hæ-
resim, nec non ad sedandos fluctus dissensionum,
quibus Ecclesia tunc temporis, occasione Synodi
Chalcedonensis, agitabatur.

Sextum est Constantinopolitanum III. Epis-
coporum 289. celebratum sub Agathone Papa
anno Domini 630. ad damnandam hæresim Mo-
nothitarum, unicam in Christo voluntatem pon-
tentem.

Septimum est Nicænum I. I. Episcoporum 350.
celebratum sub Adriano I. anno Domini 787. ad-
versus Iconomachos, hoc est sanctorum imaginum
impugnatores.

Octavum est Constantinopolitanum IV. Episco-
porum 383, celebratum sub Adriano II. anno Do-
mini 869. propter tyrannicam depositionem Ignati Patriarchæ Constantinopolitani, cui Photius
contra sacros Canones substitutus fuerat, cuius
fusili & opera Græci ceperunt manifestè contra
Primatum Romani Pontificis, quem prius semper
agnoventer, sentire & docere. Ceperunt quoque
Latinos odio capitali prosequi, & tanquam an-
athemate percussos devitare; ed quod addiderint
Symbolo Nicæno, & Constantinopolitano verba
illa (Filioque procedit) quare palam Græci sele à
Romanis & Latinis divisérunt; indeque nulla am-
plius celebrata sunt Concilia generalia in Oriente,
sed in Occidente solum.

Nonum est Lateranense I. mille ferè Patrum,
hoc est Episcoporum & Abbatum, celebratum sub
Calixto II. anno Domini 1122. contra Saracenos,
pro recuperatione terra Sancta.

Decimum est Lateranense II. circiter mille Epis-
coporum & Abbatum, celebratum sub Innocen-
tio II. anno Domini 1139. contra Antipapam Pe-
trum Leonem, & pro jure Cleri.

Undecimum est Lateranense III. Episcoporum
ferè trecentorum, celebratum sub Alexandro III.
anno Domini 1179. pro reformatione Ecclesie, &
contra Waldenses.

Duodecimum est Lateranense IV. Patrum 1285.
ex quibus erant duo Patriarchæ Orientales, Con-
stantinopolitanus & Jerosolimitanus, Archiepisco-
pi cum Græci, cum Latini 70. Episcopi 400. Abba-
tes 22. Priores conventuales 800. Celebratum fuit
sub Innocentio III. qui etiam ipsi præfuit, anno
Domini 1215. contra varias hæreses, transubstan-
tiationisque vocabulum in Sacramento altaris, in
hunc Concilio approbatum est.

Decimum tertium est Lugdunense 1. celebratum
sub Innocentio IV. anno Domini 1245. contra Fri-
dericum II. imperatorem, qui ad Concilium vo-
catus, & venire recusans, tanquam hostis Ecclesie
judicatus, Regno Siciliae, & Imperio Romano pri-
vatus est. Actum etiam fuit de recuperanda Terra
Sancta, Sancto Ludovico Rege Gallie constituto
Duce illius quintæ expeditionis sacra.

Decimum quartum est Lugdunense 11. Patrum
ferè mille, ex quibus erant Episcopi 500. Abba-
tes 60. & alij Prælati minores, celebratum sub Gre-
gorio X. anno Domini 1274. contra errores Græ-
corum, qui operâ & industria S. Bonaventuræ, cum
Latinis conjuncti sunt, & conciliati super articulo
de processione Spiritus Sancti. Quare definitum est,
Spiritum Sanctum ex omni æternitate à Patre &
Filio procedere, sed non tanquam à duobus Spir-
itoribus, sed ab uno Spiratore, & principio; neque
duabus spirationibus, sed unica tantum spiratione.
Græci enim putabant, Latinos assertere, Spiritum
Sanctum procedere à Patre & Filio tanquam à duobus
Spiritoribus & principijs, duabus quoque spir-
ationibus, non una. Fuit hæc concordia Græcorum
cum Latinis decima tercia, quamvis diu non per-
duraverit, sicut nec præcedentes.

Decimum quintum est Viennense Episcoporum
ferè 300. celebratum sub Clem. V. anno Domini 1311.
Templariorum Ordo, qui annis 203. steterat, in eo
suppressus & extintus est. Damnati Begardi & Be-
guinæ, necnon reprobata doctrina, quæ tradebatur,
animam rationalem non esse corporis humani formam.

Decimum

præter alias dispositiones circa beneficia Ec-
clesiastica.

CAPUT VII.

De actu interno fidei.

D Uplex est actus fidei, unus internus, quo assen-
tium veritibus à Deo obscurè revelatis; al-
ter externus, qui est exhibitiō alicuius signi sensi-
bilis, quo internus fidei actus declaratur. De primo
agemus in hoc capite, de altero in sequenti.

§. I.

Ad actum internum fidei exigitur pia motio volunta-
ris, ad hanc vero non requiritur habitus virtutis in
voluntate existens sed sufficit auxilium actuale.

1. Prima pars est certa & indubitate apud
Theologos, paucis exceptis, & colligitur ex illo
Apostoli ad Romanos 10. Corde creditur ad justi-
tiam: id est voluntate (ait ibidem S. Thomas) quia
credere non potest nisi volens; intellectus enim cre-
dentes non determinatur ad assentendum veritati ex
necessitate rationis, sicut intellectus scientis, sed ex vo-
luntate. Quibus verbis rationem fundamentalem
hujus veritatis assignat, que potest sic breviter pro-
poni: Intellectus non determinatur sufficienter ad
credendum ab objecto sibi proposito. Ergo ut creda
indiget motione & determinatione voluntatis.
Consequientia paret, intellectus enim potest
determinari ab objecto, vel à voluntate. Antecedens
probatur: Objectum non determinat sufficienter ad
assentendum, nisi videatur immediata, ut constat in
primis principijs, & in his que experimuntur, vel per
necessariam consequentiam inferatur ex principijs
visis, seu clarè cognitis, ut paret in conclusiōibus
scientificis: Sed objectum fidei nullo istorum mo-
dorum evidenter cognoscitur à nobis, cum tale ob-
jectum sit veritas obscurè revelata, tum in se, tum
in causis & effectibus sibi intrinsecis: Ergo intel-
lectus non determinatur ad credendum ab objecto
sibi proposito.

2. Potest insuper eadem pars hac ratione suaderi:
Assensus fidei est liber, non solum quoad exercitiū,
sicut actus scientiae, vel intelligentiae, sed etiā quoad
specificationem, sive in ratione assensus potius quā
dissentus: Ergo requirit necessariō piam motionem
voluntatis, ratione cuius intellectus, tam quoad spe-
cificationem, quam quoad exercitium, ad illum de-
terminetur. Consequientia paret, omnis enim actus
liber intellectus, formaliter quā liber est, dependet à
voluntate, quæ est primum liberum in homine, pri-
maque libertatis sedes, & indiget ejus determina-
tionis. Antecedens vero probatur, tum ex Trident.
fess. 6. cap. 4. dicente quod hi qui justificantur, libere
moventur in Deum, credentes vera esse quæ divinitus
revelata sunt. Tum ex SS. Patribus: Ambrosius enim
in cap. 4. ad Roman. sic ait: Credere aut non cre-
dere voluntatis est. Et Augustinus tract. 26. in Joan.
In raro quisquis in Ecclesiam potest nolens: accede-
re ad altare potest nolens, accipere potest Sacramen-
tum nolens, sed credere, non potest, nisi volens. Tum
denique ratione, positis enim omnibus motivis
ad credendum, non solum non necessitatur ho-
mo ad eliciendum actum circa res fidei, sed nec
etiam ad eliciendum actum assensus potius quam

assensus.

Quartum est Concilium Francofordiense, tem-
pore Adriani I. & Caroli magni Francorum Regis
coactum, licet enim confirmatum fuerit quoad dog-
ma in quo definit, Christum non esse filium Dei
adoptivum; reprobatum tamen fuit quoad aliud,
in quo ex errore septima Synodus dñnnatur.

Quintum est Concilium Constantiense, inchoatum
sub Joanne XXII. & finitum sub Martino V.
tempore Sigismundi Imperatoris: Licet enim ap-
probatum fuerit à Martino V. quantum ad ultimas
professiones, non tamen quoad primas.

Sextum denique est Concilium Basileense,
tempore schismatis inchoatum, & continuatum
Basileæ, ac deinde Lausanae finitum anno 1449. quo
tempore cessit Nicolao V. Pontifici, tam ipsum
Concilium, quam Felix V. in Summum Pontificem,
tempore schismatis, ab ipso Concilio
creatus, cuius Concilij nihil approbatum fuit,

Pars II.

dissentis : unde Christo & Apostolis prædicantibus, quidam mysterijs nostræ fidei assentiebant, alij vero dissidentiebant, juxta illud Actor. 28. *Cum audient resurrectionem mortuorum, quidam quidem irridabant, quidam vero dixerunt, audiemus te de hoc ire, quidam vero viri adharentes ei, crediderant.*

3. Secunda vero pars assertio, quæ ait ad pia illam motionem voluntatis, intellectum ad credendum determinantis, non requiri habitum virtutis in voluntate, sed sufficere auxilium actuale, probatur contra Suarem & alios Recentiores, ex eo quod habitus virtutis non ponitur nisi ad actus perfectos, & ultimatos, ut in Tractatu de virtutibus in communi ostendimus : actus vero pia affectio, ad credendum, non est perfectus, nec ultimus, cum se habeat per modum viae & tendentiae ad actum fidei, illumque præcedat tanquam dispositio vel inchoatio illius, ut docet D. Thomas quest. 14. de verit. art. 2. ad 10. Ergo ad illum non debet poni habitus aliquis virtutis, sed sufficit auxilium aliquod actuale.

Addo quod si talis habitus daretur, prius esset habitus supernaturalis in voluntate, quam in intellectu, subindeque fides ordine generationis non forret virtutum omnium prima, quod à communii Theologorum sensu penitus alienum est. Item difficile explicari posset, an virtus illa est Theologica, vel moralis infusa; non enim reduci posset ad virtutes theologicas, cum non attingat immediate Deum; nec ad morales infusas, quia illæ supponunt prudentiam infusam, tanquam suam regulam, & ista charitatem, utpote cum absque charitate deficit debita habitudo ad ultimum finem supernaturalem, subindeque ratio prudentiæ supernaturalis, ut ostendit D. Thomas 1. 2. qu. 65. art. 4. ad 1. Actus autem voluntatis determinans intellectum ad credendum, non supponit necessariò charitatem, quandoquidem potest, sicut actus fidei, esse in homine gratia habituali destituto, & in peccato mortali existente.

4. Objecies primò contra primam partem assertio. Potentia non impedita potest per se ferri in objectum sufficienter admotum & propositum, ut constat inductione facta per omnes potentias : Ergo pariter intellectus, supposita sufficienti propositione objecti credibilis, per motiva credibilitatis, poterit illi præbere suum assensum, & per consequens ad actum fidei internum non requiritur pia motio voluntatis.

Respondeo potentiam non impeditam ferri ex se in objectum sufficienter propositum, quando objectum eam prorsus determinat : hoc autem nunquam intellectu contingit, nisi quando objectum ita illi evidenter proponitur, ut non possit assensum suum cohibere : cum autem objectum fidei, quantumcunque sufficienter propositum per motiva credibilitatis, vel per evidentiam in attestante, semper maneat in se ita obscurum, ut secundum se præcisè non magis appareat esse quam non esse, non potest intellectum ad assensum determinare, sed ad hoc pia aliqua motio voluntatis omnino requiritur, quæ defectus evidentiæ in objecto suppleatur; non quod illa reddat ipsum evidens, sed quia facit illud quod præstaret evidentiæ, si adesset, nempè determinationem intellectus ad credendum potius quam ad discredendum. Quomodo autem ita determinet intellectum voluntas, si quæreras? dico intantum id ab ea præstari, in quantum reddit intellectum complacentem, sive pia affectum, sicut ipsam est complacens & pia affecta, circa mysteria fidei proposita; talis enim compla-

centia & affectio est veluti pondus, quo non necessaria sed liberè determinata, impellit & determinat intellectum ad consensus potius quam ad dissensum.

5. Dices: Voluntas non potest mouere intellectum ad specificationem actus, sed solum ad ejus exercitium, ut enim docet D. Thomas 1. 2. qu. 9. art. 1. proprium est voluntatis mouere omnes potentias quoad exercitium actus, intellectus vero quoad specificationem: Ergo voluntas non potest mouere & determinare intellectum ad assentiendum mysterijs fidei, potius quam ad dissentendum.

Respondeo quod licet proprium sit voluntatis mouere & determinare intellectum solum quoad exercitium actus circa aliud objectum, quando a tali objecto sufficiens quoad specificationem determinatur ipse intellectus, ut contingit in demonstrationibus scientificis, in quibus objectum, ratione sua evidentiæ, totaliter convincit intellectum; si tamen objectum, ratione sua inevidentiæ, relinquat intellectum indifferentem ad speciem actus, nempè ad assentiendum vel dissentendum, tunc pertinet ad voluntatem, ipsum quoad speciem determinare, subindeque mouere etiam quoad specificationem. Maximè cum intellectus & voluntas, ob naturalem sympathiam & connexionem quam habent ad invicem, sibi mutuo quodammodo communicent suas proprias perfectiones & virtutes; voluntas intellectui virtutem movendi quoad exercitium (propter quod intellectus movet potentias exteriores per actum imperij, ut in Tractatu de actibus humanis ostensum est) & intellectus voluntati potentiam movendi & determinandi quoad specificationem.

6. Objecies secundò contra secundam partem assertio: Idem ponitur habitus fidei in intellectu, & non tantum auxilium actuale; quia actus fidei non semel atque iterum, sed frequenter & connaturaliter à nobis elici debet: Atqui similiter pia affectio voluntatis ad credendum, connaturaliter & frequenter à nobis elicenda est, toties nimis quoties elicendus est actus fidei: Ergo ad illum elicendam ponendum est habitus in voluntate. Unde S. Thomas hic qu. 4. art. 2. oportet quod tam in voluntate sit aliquis habitus, quam in intellectu, si debeat actus fidei esse perfectus.

Respondeo negando causalem Majoris, rationem ob quam requiritur habitus fidei in intellectu, non est quia actus ejus connaturaliter & frequenter est elicendus, sed quia est actus in sua specie perfectus & ultimus; unde cum hoc non reperiatur in pia motione, sed hoc sit actus imperfectus, & per modum viae & inchoationis ad actum fidei, non requiritur sicut ad illum habitus, sed sufficit auxilium actuale; quamvis ex eo quod talis motio frequenter elici debeat à voluntate, & connaturaliter, debeat illud auxilium frequenter dari, & esse connaturaliter debitum ipsi habitui fidei.

Ad D. Thomam dicendum est, ipsum per habitum illum quem ait in voluntate existere, intelligere charitatem, per quam perficitur & formatur actus fidei. Quod clare appetet ex articulo quinto ejusdem questionis, ubi ait quod fides formata est vera virtus ratione charitatis; fides autem informis non est virtus simpliciter, quia etsi habeat perfectionem debitam ex parte intellectus, non tamen ex parte voluntatis. Patet autem actu fidei informis non deesse piam motionem, sed solum charitatem: Ergo per illum habitum quem in voluntate requirit S. Doctor, solum intelligit charitatem, ad formandam fidem necessariam.

DE VIRTUTIBUS THEOLOGICIS.

§. II.

Actus fidei internus ad justificationem & salutem necessarius est, necessitate medijs, sed ante Christi adventum sufficiebat ad salutem fides implicita in Christum Mediatorem; at post Christi adventum, & Evangelij promulgationem, fides explicita Trinitatis & Incarnationis, ad justificationem & salutem necessaria est.

7. Prima pars est contra Andream Vega lib. 6. in Trident. cap. 17. & 20. ubi docet naturam cogitationem quam de Deo per creaturas assequi possumus, ad salutem sine fide & cognitione supernaturali sufficere, quia (inquit) habent talis cognitionem potest dari à Deo auxilium supernaturali ad eliciendum actum charitatis, qui in voto & implicitè fidem continet; quia ille qui tales actum elicit, ita affectus & dispositus est, ut si sciret esse credendum proper divinam autoritatem & revelationem, inveniret crederet.

Verum hæc sententia displicet alijs Theologis, & merito: Primo quia videtur repugnare Apostolo dicenti ad Hebr. 11. *sine fide impossibile est placere Deo.* Ipsum autem loqui de fide supernaturali, ex eo patet quod fidem illam quam vult esse necessariam ad placendum Deo, vocat ibidem *substantiam sperandarum rerum, argumentum non apparentium,* quam definitionem soli fidei supernaturali convenire posse, manifestum est. Item idem Apostolus ad Roman. 10. ait: *Corde creditur ad justitiam, & ad Galat. 3. Ex fide justificat gentes Deus:* non quod sola fides justificet, sed quia sine fide impossibile est quemquam justificari. Demum ipse Christus Marci ultimo dicit: *Qui non crediderit, condemnabitur.*

8. Secundo Tridentinum less. 6. cap. 7. ait quod sine fide nulli unquam contigit justificatio. Et cap. 8. quod *fides est humana salutis initium, fundamentum, & radix omnis justificationis:* Ergo censet illum esse necessariam necessitate medijs ad justificationem & salutem. Id etiam aperte docet Augustinus sermon. 38. de tempore, his verbis: *Fides est humana salutis initium, sine hac nemo ad filiorum Dei consortium potest pervenire; quia sine ipsa, nec in hoc saeculo quisquam justificationis consequitur gratiam, neque in futuro vitam possidebit aeternam.*

9. Respondet Vega, hæc testimonia probare quidem fidem esse ad justificationem & salutem necessariam, sed vel in re, vel in voto: homo autem qui legem naturalem perfectè servaret, Deumque ut authorem supernaturali invincibiliter ignoraret, haberet fidem in voto; quia sic esset paratus & dispositus, ut si illi Evangelium annuntiaretur, statim re ipsa crederet.

Sed contra: Licet ad justificationem & salutem sufficiat interdum baptismus in voto, non tamen fides in voto; quia cum baptismus possit supponere fidem & charitatem, potest ab illis oriri ejus votum & desiderium supplens vices hujus Sacramenti, quando adeat impedimentum ad illud suscipiendum: in fide autem non est eadem ratio, cum enim illa sit primum justificationis & salutis fundamentum, nihil est prorsus in quo votum & desiderium fidei fundari possit; non enim fundatur in cognitione naturali, cum ipsa nullam cum fide connexionem & relationem habeat. Neque in dilectione Dei naturali, solum eandem rationem. Neque in actu charitatis & dilectionis supernaturalis, quia cum fides ex Tridentino sit radix justificationis, repugnat infundi charitatem, nisi presupponatur in voto.

sita fide: Ergo absurdum est dicere, quod homo qui legem naturalem perfectè servaret, & Deum ut authorem supernaturali invincibiliter ignoraret, fidem in voto haberet, quæ sufficeret ad salutem. Unde Bernardus epist. 77. ponderans prefata verba Christi Marci ultimo: *Qui crediderit & baptizatus fuerit, salvus erit; qui vero non crediderit, condemnabitur, subdit: Causa igitur & vigilanter non repetit: Qui vero baptizatus non fuerit, sed tantum, qui vero non crediderit, condemnabitur, & unius solum interdum sufficeret fidem ad salutem, & sine ipsa sufficere nihil.* Quibus verbis aperte declarat, fidem esse magis necessariam ad salutem, quam baptismum, & nullo modo suppleabilem, licet baptismus interdum, per votum & desiderium illius suppleri possit.

Potest insuper eadem prima pars nostræ assertio, hac ratione D. Thomæ hic quest. 2. art. 3. suaderi. Perfectio & salus rationalis creature consistit in eo quod ipsi tribuitur ex quadam supernaturali participatione divinae bonitatis: Ergo ut eam consequatur, necessarium est quod ad Deum tendat, accedat, & veniat, motu supernaturali, quo se in Deum convertat, & ad talem perfectiōnem & salutem se disponat: Atqui talis motus fieri nequit, nisi voluntatis affectus quo in Deum tendimus, per actum fidei dirigatur, proponentem objectum in quod deber volutas converti, quia cum voluntas sit potentia cœcæ, necessariò ducit rationis proponentis objectum supponit: Ergo actus supernaturalis fidei, ad salutem hominis est necessarius, & non sufficit cognitio Dei naturalis.

Confirmatur: Media debent esse fini consentanea, seu proportionata, cum finis in illis virtualiter aliquo modo contineatur: Sed finis noster est omnino supernaturalis, nempè visio beatifica: Ergo media per quæ debeamus eum adipisci, debent similiiter esse supernaturalia: At hac sunt cognitio & amor: Ergo ipsa supernaturalia esse debet.

10. Secunda vero pars assertio, quæ ait quod ante Christi adventum sufficiebat ad salutem fides implicita in Christum mediatorem seu redemptorem, videtur etiam certa: licet enim omni tempore aliquis incarnationis notitia fuerit necessaria ad salutem, quia Christus est via quæ ad beatitudinem pervenitur, & non est aliud nomen hominibus datum, in quo oporteat nos salvos fieri, ut dicitur Act. 4. diversimodè tamen, secundum diversitatem temporum & personarum, Sol justitiae notitia suæ ratiōis effudit, Nam ante statum peccati, explicitam Christi fidem Adamus habuit, non prout Christus futurus erat Redemptor, & à peccato liberator, sed inquantum futurus erat gloriae consummator, ut in Tractatu de incarnatione ostendimus. Post peccatum vero Majores, utpote fidei doctrinam magis callebentes, futuram per passionem à peccato liberationem sperabant & credebant, camque in sacrificijs divinitus institutis figuratam prævidebant: Minoribus vero, utpote in fide ratiōes, illam non nisi implicitè sub illorum sacrificiōrum velamine involutam credebant, ut docet D. Thomas hic quest. 2. art. 7. his verbis: *Horum sacrificiorum significatum explicitè majores cognoscebant, minoribus autem sub velamine illorum sacrificiorum, credentes ea divinitus esse disposita, de Christo venire quodammodo, habebant velatam cognitionem.* Unde, in lege natura & scripta poterant multi salvati, & re ipsa salvabantur, abique explicita incarnationis notitia, ut ibidem docet S. Doctor in resp. ad 3. ubi sic ait: *Si qui salvati fuerint quibus revelatio non fuit facta, non fuerint salvati*